

Pieśń VI (Acz mię twa droga, miła, barzo boli...)

JAN KOCHANOWSKI

PIEŚNI, KSIĘGI PIERWSZE

Pieśń VI^{1 2}

Acz mię twa droga³, miła, barzo boli,
Nie chcę cię trzymać przeciw twojej woli;
Z mej strony bodaj wszystko dobre miała,
Kędy sie kolwiek będziesz obracała.

Lecz sama widzisz, jakie wiatry wstają,
Jakie po niebie chmury sie mieszają.
Ja wiem, co umie morze i szalony
Wicher, na wody słone uniesiony.

Niech żony srogich pohańców⁴ i dzieci
Doświadczą, jakim pędem wicher leci
Morze mieszając: huczą srogie wały,
A brzeżne w gruncie⁵ wzdrygają sie skały.

Takci sie biednej Europie⁶ dostało,
Jeno że wołu chciała przysieść mało⁷,
Bo sie z nienagła przymknął⁸ z nią ku wodzie,
Potym jak płynie, tak płynie bez łodzie.

A ta dopiero złąkła sie nieboga,
Gdzie pojrzzy, zewsząd morze, zewsząd trwoga;
Brzegu nie widać, przewoźnik niepewny,
Strach serce ujął, a w oczu płacz rzewny.

A gdy do sławnej Krety przyplnęła,
Z wielkiej tesknice włosy targać ją,
Skarżąc sie z płaczem: «Ojcze mój łaskawy,
Któregom zbyła⁹ prze me głupie sprawy¹⁰.

Com ja tu miała czynić w tej krainie?
Mało jest jedna śmierć panieńskiej winie.

¹Ks. I, Pieśń VI — Pieśń jest parafrazą ody Horacego (zob. Carmina III 27, w. 13–64) noszącej tytuł *Ad Galateam (Do Galatei)*. [przypis redakcyjny]

²W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Pieśniach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

³*droga* — tu: podróż, wyjazd. [przypis redakcyjny]

⁴*pobaniec* — poganin, niechrześcijanin; tu: chodzi o Turków i Tatarów. [przypis redakcyjny]

⁵*w gruncie* — od podstaw. [przypis redakcyjny]

⁶*biednej Europie* — w mit. gr. królewna Europa została porwana przez Jowisza, który przybrał postać byka (u Kochanowskiego woła). [przypis redakcyjny]

⁷*wołu chciała przysieść mało* (starop.) — chciała na krótko usiąść na wołu. [przypis redakcyjny]

⁸*sie z nienagła przymknął* (starop.) — powoli się zbliżył. [przypis redakcyjny]

⁹*zbyć* (starop.) — stracić. [przypis redakcyjny]

¹⁰*sprawy* (starop.) — uczynki. [przypis redakcyjny]

Ale na jawiż płaczę swej lekkości¹¹?
Czy mię pokusa ludzi krom winności¹²,

Która przez wrota kościane¹³ wychodzi,
A na człowieka sny dziwne przywodzi?
Lepiej li było przez morze się pławić
Czy nad polnemi kwiatkami sie bawić?

By¹⁴ mi sie teraz dostał jako w ręce
On wół bezecny, byłby w takiej męce,
Żeby mu ze łba musiały spaść rogi,
Chociaż był u mnie niedawno tak drogi.

Nie miałam wstydu, dom swój opuszczając,
I teraz nie mam, śmierci odkładając;
Boże mój, jeśli słyszysz prośbę moję,
Niechaj dziś nago w pośrodku lwów stoję.

Pierwej niż pleśnią piękna twarz przypadnie¹⁵
I zupełnemu¹⁶ ciału krasa¹⁷ spadnie,
Niechaj mię wilcy pożrą w tej gładkości,
A po pustyniach rozniosą me kości»

Nikczemna dziewczko — ojciec ci przyciska¹⁸ —
Czemu nie umrzesz? Strzyma cię ta niska
Jedlina i pas¹⁹ zaniesiony w cale²⁰;
A jeslić milsza śmierć na ostrej skale,

Daj sie w moc wiatrom a skocz z góry śmieie,
Niżbyś wołała siedzieć u kądziele,
Królewska dziewczka, i być w ręce dana
Srogiej pogance, winna bywszy²¹ pana.

¹¹*na jawiż płaczę swej lekkości* — na jawie oplakuję swą lekkomyślność (w niektórych komentarzach: hańbę). [przypis redakcyjny]

¹²*krom winności* (starop.) — bez winy. [przypis redakcyjny]

¹³*wrota kościane* — w mit. gr. i rzym. istnieją dwie bramy poprzez które sny wychodzą z podziemia; złudne sny przechodzą przez bramę z kości słoniowej, a sny prawdziwe przez bramę z rogu. [przypis redakcyjny]

¹⁴*by* (starop.) — gdyby. [przypis redakcyjny]

¹⁵*przypadnie* — pokryje się. [przypis redakcyjny]

¹⁶*zpełnemu* — pełnemu, jędrnemu (w niektórych komentarzach: doskonałemu). [przypis redakcyjny]

¹⁷*krasa* (daw.) — piękność. [przypis redakcyjny]

¹⁸*ci przyciska* — nalega, naciska na ciebie. [przypis redakcyjny]

¹⁹*Strzyma cię (...)* *Jedlina i pas* — utrzyma cię jedlina i przepaska (odwołanie do znanych z antyku sposobów popelniania samobójstwa przez kobiety). [przypis redakcyjny]

²⁰*w cale* (starop.) — w całości. [przypis redakcyjny]

²¹*winna bywszy* — tu: będąc godna. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-pierwsze-piesn-vi>

Tekst opracowany na podstawie: Pieśni Jana Kochanowskiego księgi dwoje, Drukarnia Łazarzowa, Kraków, 1586

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.